

سوالات امتحانات نهایی مبحث محور

درس ادبیات فارسی 3 – فصل دوم – ادبیات پایداری

گردآورنده: مهشید روزه دار رتبه 32 منطقه دو کنکور انسانی 1401

1. قلمرو زبانی:

الف) نوع حرف ربط پیوند را در بیت زیر مشخص کنید (0.25)

انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی / چون فرخی موافق ثابت قدم نداشت

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) کدام واژه جز معانی کلمه مشخص شده نیست؟ (0.25)

بنشین به یکی کبود اورند (آونگ – سریر – اورنگ – تخت پادشاهی)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ج) ساختار کدام مصراع طبق الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟ (0.25)

در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هرکس که فکر جامعه را محترم نداشت

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

د) نوع «ان» مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟ (0.25)

1. سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند

2. من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ه) معنی واژه مشخص شده در عبارت «دشمن با استقرار سلاح های زیادی قله را در دست داشت»

چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

و) املای درست عبارت «گاهی می ایستد و علف و (خواری / خاری) را پوزه می زند» را مشخص کنید (0.25).

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ز) نقش واژه مشخص شده در «ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ح) در بیت زیر وابسته وابسته را مشخص کنید (0.5).

هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ط) الگوی «نهاد+ مفعول+ مسند+ فعل» در کدام بیت دیده میشود؟ (0.25)

1. آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است

2. با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ی) با توجه به بیت های زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید (0.5).

ای مادر سر سپید بشنو / این پند سیاه بخت فرزند

بگرای چو اژدهای گرز / بخروش چو شرزه شیر ارغند

1. در گروه اسمی «شرزه شیر ارغند» واژه شیر هسته است.

2. ترکیب «مادر سرسپید» وصفی و ترکیب «سیاه بخت فرزند» اضافی است.

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ک) معنی واژه مشخص شده در عبارت «بگرای چو اژدهای گرز» چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ل) واژه هم آوا در عبارت «هرکسی از ظنّ خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من»

چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

م) با توجه به بیت های زیر به پرسش ها پاسخ دهید(1) .

از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمر بند

ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند

ای مادر سرسپید بشنو ، این پند سیاه بخت فرزند

1. نوع حذف در بیت اول قرینه لفظی است یا معنایی؟

2. کاربرد معنایی فعل «شو» اسنادی است یا غیر اسنادی ؟

3. یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید

4. هسته گروه اسمی «این پند سیاه بخت فرزند» را تعیین کنید .

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

2. قلمرو ادبی

الف) از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمر بند (استعاره - حس آمیزی (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ب) شاعر برای آفرینش آرایه ادبی حسن تعلیل در بیت زیر چه دلیلی را بیان کرده است؟ (0.5)

تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چشم در بند

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ج) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چند (ایهام - جناس) (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

د) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است (متناقض نما -

تضاد) (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ه) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر مَلّتی که مردم صاحب قلم نداشت (تشبیه - استعاره)(0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

و) نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید (0.5) .

«بخارای من، ایل من: محمد بهمن بیگی / تذکره الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب الدین سهروردی / قصه شیرین فرهاد : نظامی»

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ز) در تشبیه موجود در بیت زیر، «مُشَبَّه» کدام است؟ (0.25)

برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکند

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ح) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چنـد (جناس - حسن تعلیل)(0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ط) به غزل هایی که محتوای آنها بیشتر مسائل سیاسی و اجتماعی است، می گویند(0.25) .

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ی) شاعر، در بیت زیر، با بیان کدام واژه، مفهومی غیرحقیقی (مجاز) اراده کرده است؟ (0.25)

«در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هرکس که فکر جامعه را محترم نداشت»

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ک) کدام یک از ابیات زیر را می توان بیتی از یک «غزل اجتماعی» دانست؟ (0.25)

1. فکری ای هموطنان در راه آزادی خویش / بنمایید که هرکس نکند مثل من است

2. آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ل) کدام بیت دربردارنده نام یکی از سرایندگان «غزل اجتماعی» در عصر مشروطه است؟ (0.25)

1. پروین، شراب معرفت از جامِ علم نوش / ترسم که دیر گردد و خالی کنند جام

2. پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش کاش / دل عارف هوس سبزه و صحرا میکرد

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

3. قلمرو فکری

الف) شاعر در بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت» علت فراموشی جوامع را چه می داند؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) بیت «با شیر سپهر بسته پیمان / با اختر سعد کرده پیوند» به کدام ویژگی دماوند اشاره می کند؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ج) مفهوم بیت زیر در کدام گزینه یافت می شود؟ (0.25)

در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز / هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد

1. هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من

2. سر من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

د) منظور از «بیخردان سفله» در بیت «زین بیخردان سفله بستان / داد دل مردم خردمند» چه کسانی است؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ه) شاعر در بیت زیر ، به بیدادگری کدام پادشاه اشاره دارد؟ (0.25)

آن کسی را که در این مُلک ، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

و) بیت «نشاط غربت از دل کی بَرَد حُبّ وطن بیرون؟ / به تخت مصرم امّا جای در بیت الحَزَن دارم» به کدام داستان اشاره دارد؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ز) سروده زیر را میتوان نمایانگر کدام صفت برجسته گوینده آن دانست؟ (0.25)

«با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی ست / ما را فراغتی ست که جمشید جم نداشت»

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ح) با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش های مشخص شده در بیت های زیر چیست؟ (0.5)

«پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند

گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت به جانت سوگند»

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1400)

ط) مفهوم مشترک بیت های زیر را بنویسید. (0.5)

1. شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند

2. دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ / برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1399)

3. معنی و مفهوم شعر و نثر

الف) شو منفجر ای دل زمانه (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند (0.75)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ج) بفکن ز پی این اساس تزویر (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

د) مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ه) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

و) بنشین به یکی کبود اورند (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ز) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت (0.75)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ح) فکری ای هم وطنان، در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند، مثل من است (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

ط) برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ی) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

ک) سرّ من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1399)

ل) تو مشت درشت روزگاری / از گردش قرن ها پس افکند (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1399)

پاسخنامه

1. الف) هم پایه ساز (ص 27)

ب) آونگ (ص 34)

ج) مصراع دوم (ص 27)

(د) ب (ص 46)

(ه) برپایی برقرار و ثابت کردن کسی یا چیزی در جایی مستقر شدن. (ص 30)

(و) خاری (ص 39)

(ز) نهاد (ص 27)

(ح) خویش (ص 46)

(ط) 1 (ص 26)

(ی) 1. درست / 2. نادرست (ص 35)

(ک) گرز: ویژگی نوعی مار سمی و خطرناک (ص 35)

(ل) ظن (ص 46)

(م) 1. معنایی (ص 34) / 2. غیر اسنادی (ص 34) / 3. ضربتی چند (ص 34) / پند (ص 35)

2. الف) استعاره (ص 34)

(ب) شاعر علت پنهان شدن دماوند پشت ابر را دور ماندن از نظر مردم می داند یا مردم گریزی (ص 34)

(ج) ایهام (ص 34)

(د) تضاد (ص 26)

(ه) تشبیه (ص 27)

(و) تمهیدات: عین القضاة همدانی / قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو (ص 43)

(ز) ظلم (ص 35)

(ح) حسن تعلیل (ص 34)

(ط) غزل اجتماعی (ص 29)

(ی) جامعه (ص 27)

(ک) 1 (ص 26)

ل) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش، کاش / دل عارف هوس سبزه و صحرا میکرد (ص 29)

3. الف) نداشتن نویسندگان یا مورخان یا اندیشمندان (ص 27)

ب) بلندی و ارتفاع کوه دماوند (ص 36)

ج) 1 (ص 46)

د) حاکمان نادان، پست یا ستمگر یا موارد مشابه (ص 37)

ه) محمد علی شاه قاجار (ص 26)

و) داستان یوسف (ع) (ص 28)

ز) بلندنظری یا مناعت طبع یا قناعت (ص 27)

ح) سوخته جان : شاعر (ملک الشعرای بهار) / آتش : خشم، اعتراض (ص 35)

ط) توصیه به اعتراض یا ترک سکوت یا آشکار ساختن حرف درون (ص 37)

4. الف) ای قلب روزگار (دماوند) فوران کن. خشم خود را آشکار کن. (ص 37)

ب) خشم خودت را پنهان نکن و از این شاعر آزار دیده این نصیحت را گوش کن. (ص 35)

ج) پایه های ریا و دورویی را نابود گردان. (ص 35)

د) راه و روش پرنده زندانی در قفس مثل من است. (ص 26)

ه) با آنکه جیبم از مال و جامم از شراب، خالی است (تهی دست هستم)، اما آسایشی دارم که جمشید نیز آن را نداشت. (ص 27)

و) بر تخت حکمرانی بنشین. (قدرت را به دست بگیر) (ص 35)

ز) در گذر روزگار، ملّتی که نویسنده و شاعر نداشته باشد، فراموش می شود. (ص 27)

ح) ای هم میهنان برای آزادی خویش چاره‌های بیندیشید هر کس در پی چاره نباشد با من زندانی تفاوتی ندارد. (ص 26)

ط) این روسری سفید (برف) را از سرت بردار. بر تخت پادشاهی بنشین. (ص 35)

ی) دلی می‌خواهم که از درد جدایی پاره پاره شده باشد. (محرمی می‌خواهم که سختی جدایی کشیده باشد)
(ص 46)

ک) راز من را از ناله های عارفانه من می‌توان دریافت؛ اما چشم و گوش ظاهری توان درک آن را ندارد. (ص 46)

ل) ای دماوند تو مشیت بزرگ روزگار هستی که هنوز پس از قرن ها به عنوان میراثی باقی مانده ای. (ص 34)

